

Гаряче молоко

Автор:

Дебора Леві

Гаряче молоко

Дебора Леві

Софія покладає значну частину власного життя на те, щоб розкрити таємницю загадкової хвороби своєї матері. Дівчина змучилася від її постійних скарг і примх, але з певним полегшенням відмовляється від не надто втішної дорослої дійсності заради матері та боротьби з хворобою. Доктор Гомес – останній шанс, несмілива надія, за якою донька і мати вирушають на північ Іспанії. Але його дивні методи, схоже, не стосуються медицини: хвороба прогресує і від того стає дедалі загаковішою. Софія здається собі детективом, який жадає справедливості й намагається з'ясувати, хто в цьому лиходійстві злочинець, а хто – жертва. Боротьба стає напруженішою, коли дівчина виявляє в собі не відомі їй раніше бажання...

Дебора Леві

Гаряче молоко

© Deborah Levy, 2016

© DepositPhotos.com/apid, Marsea, Shebeko, обкладинка, 2017

© Hemiro Ltd, видання українською мовою, 2017

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад та художнє оформлення, 2017

2015 рік. Альмерія, Південна Іспанія. Серпень

Сьогодні я впустила свій ноутбук на підлогу в барі, що стоїть на узбережжі. Я тримала його під пахвою й він вислизнув з чорного гумового чохла (у вигляді конверта), упавши монітором донизу. Цифрова сторінка зараз розтрощена, але принаймні він досі працює. Усередині мого ноутбука зберігається все мое життя, він знає про мене більше, ніж будь-хто.

Отже, я веду до того, що як він зламався, то я теж.

На моєму робочому столі стоїть заставка пурпурового нічного неба, всипаного зорями, з Молочним Шляхом, назва якого походить від класичного латинського lactea. Багато років тому мама казала мені, що Молочний Шлях слід писати так: Г???????? ?????? – і що Аристотель споглядав Молочне коло в Халкідіках, за тридцять чотири милі від сучасного міста Тессалоніки, де народився мій батько. Найстаршій зірці майже 13 мільярдів років, але зіркам на моєму робочому столі два роки і їх зроблено в Китаї. І цей Всесвіт зараз розбито.

Я нічим не можу зарадити. Мабуть, у наступному засидженому мухами місті є інтернет-кав'ярня, хазяїн якої часом усуває дрібні поломки, але мені треба замовити дисплей, а він прийде десь через місяць. Чи я ще буду тут через місяць? Гадки не маю. Залежно від моєї хворої матері, яка спить, укрившись москітною сіткою в кімнаті поруч. Прокинувшись, вона прокричить: «Принеси води, Софіє!» І я принесу їй води, і вона завжди буде не такою, як треба. Я вже не певна, що означає вода, але я принесу їй води такої, як я її розумію: з пляшки в холодильнику, з пляшки не з холодильника, з чайника, закип'ятивши в ньому воду й залишивши її вистигати. Вдивляючись у зоряне небо на заставці, я часто дивним чином пливу в часі.

Тільки одинадцята вечора і я б могла по-справжньому плисти на спині в морі, споглядаючи справжнє нічне небо й справжній Молочний Шлях, але я боюсь аурелій. Учора по обіді одна мене вжала, залишивши на моєму передпліччі яскравий пурпуровий рубець, як від батого. Мені довелося бігти по гарячому піску до медпункту в кінці пляжу, щоб студент-медик (з бородою), чия робота полягала в тому, щоб сидіти цілий день на пляжі, чекаючи на вжалених туристів,

намастив мене маззю. Він сказав, що в Іспанії аурелій називають медузами. Я гадала, що Медуза – це грецька богиня, яка обернулася на страховисько, коли її прокляли, і що вона силою погляду обертала всіх, хто на неї гляне, на камінь. То чому ж аурелію назвали на її честь? Він погодився, але припустив, що, мабуть, щупальця аурелії скидаються на волосся Медузи, яке на картинах завжди зображено у вигляді купи змії, які звиваються.

Я помітила зображення з Медузою з мультика на жовтому застережному прапорці, у неї божевільні очі й замість зубів – бивні.

– Там, де прапорець з Медузою, краще не плавати. Вибір за вами, справді.

Промокнувши вжалене місце ватою, змоченою в підігрітій морській воді, він дав мені підписати папірець, що скидався на якусь заяву. Це перелік усіх ужалених людей того дня. У бланку просили зазначити мое ім'я, вік, фах та країну походження. Важко обмірковувати стільки даних, коли в тебе рука в пухирцях і пече. Він пояснив, що мусить просити мене заповнити бланк, щоб медпункт не закрили під час економічної кризи в Іспанії. Якщо туристам ця послуга не потрібна, він зостанеться безробітним, тому медузи, мабуть, його тішили. Завдяки їм він заробляв собі на хліб і на пальне в мопед.

Зазираючи у бланк, я помітила, що вік ужалених медузами коливається від семи до сімдесяти чотирьох, усі вони переважно з Іспанії, хоча є кілька з Великої Британії та Трієста. Я завжди хотіла поїхати у Трієст, бо ця назва схожа на *tristesse*, легке і світле слово, хоча французькою воно означає «сум». Іспанською буде *tristeza*, важче, ніж французький сум, радше скидається на стогін, ніж на шепіт.

Плаваючи, я не помітила жодної медузи, але студент пояснив, що вони мають дуже довгі щупальця, тому здатні жалити на відстані. Палець у нього був липкий від мазі, яку він саме зараз втирав мені в руку. Він наче добре знається на медузах. Медузи на 95 відсотків складаються з води, тому легко маскуються. А ще їх так багато розвелось в океанах через надмірний вилов риби. Головне, щоб я не терла й не чухала укуси. Можливо, там ще залишились клітини медузи, і якщо чухати, з них може ще виділитися отрута, але завдяки цій мазі пекучі клітини знешкодяться. Поки він розмовляв, я спостерігала за його ніжними, рожевими губами, що ворушилися з-під бороди. Він дав мені списаний олівець, гречно вмовляючи заповнити бланк.

Ім'я: Софія Папастергіадіс

Вік: 25

Країна походження: Велика Британія

Фах:

Медузам байдуже, який у мене фах, то в чому ж річ? Це дразливе запитання, болісніше за вжалену руку й складніше за халепу з моім прізвищем, яке ніхто не може правильно ані вимовити, ані написати. Я йому сказала. У мене диплом антрополога, але наразі я працюю в кав'ярні в Західному Лондоні, вона називається «Кофі Хаус», у нас безкоштовний Wi-Fi і відреставрований костел. Ми підсмажуємо зерна, які самі вирощуємо, і варимо три різновиди висококласного еспресо... тому я гадки не маю, що записати у графу «фах».

Студент смикнув себе за бороду.

– Адже ви, антропологи, вивчаєте примітивних людей?

– Так, але єдина примітивна людина, яку я досі вивчала, – я сама.

Раптом мене охопила ностальгія за британськими лагідними, вологими парками. Я прагнула простягти своє примітивне тіло на зеленому моріжку, де в колючій траві не плавають медузи. В Альмерії немає зеленої трави, окрім як у гольф-клубах. Вкриті пилом голі пагорби так випалені сонцем, що колись тут знімали спагеті-вестерни – в одному з них навіть грав Клінт Іствуд. Мабуть, у справжніх ковбоїв були повсякчас потріскані губи, бо ж мої почали розтріскуватися від сонця й мені постійно доводиться намащуватися бальзамом для губ. Може, ковбої намащувалися тваринним жиром? Чи сумували вони, вдивляючись у нескінченне небо, без поцілунків та пестошів? Чи розсіюються їхні турботи в загадковості Всесвіту, як мої, коли я часом споглядаю галактики на розтрощеній заставці?

Студент, здавалось, так само добре знається на антропології, як і на медузах. Прагне підказати мені ідею щодо «дослідження у природних умовах», поки я в

Іспанії.

– Ти бачила білі пластмасові будівлі, які вкривають усю землю в Альмерії?

Я справді бачила химерний білий пластик. Він простягається нивами та долинами, скільки сягає око.

– Це парники, – мовив він. – Температура всередині цих ферм у пустелі часом сягає сорока п'яти градусів. Вони наймають нелегальних мігрантів, щоб збирали помідори та перець для супермаркетів, але це радше рабство.

Я так і думала. Усе, що приховують, завжди цікаво. Не буває так, щоб те, що приховано, було неважливим. Малою я ховала обличчя в долонях, щоб ніхто не знав, що я там є. А потім я збагнула, що, закриваючи обличчя, стаю помітнішою, бо всім цікаво, що я там прагну сховати.

Він поглянув на моє прізвище на бланку, потім на свій великий палець на лівій руці, яким заворушив, ніби перевіряючи, чи суглоб не ушкоджений.

– Ти грекиня, так?

Він такий неуважний, і мене це турбує. Він ніколи не дивиться на мене прямо. Я повторюю завчене: мій батько грек, мати англійка. Я народилася в Британії.

– Греція менша за Іспанію, але вона не здатна оплатити свої рахунки. Мрія померла.

Я спитала, чи має він на увазі економіку. Він відповів ствердно, він навчався на магістра у Школі філософії при Гранадському університеті, але вважав, що йому поталанило отримати роботу на літо в цьому медпункті на пляжі. Якби «Кофі Хаус» наймав працівників, коли він закінчив університет, він би полетів у Лондон. І він не знав, чому сказав, що мрія померла, адже сам так не думає. Мабуть, десь прочитав і зачепився за ці слова. Хоча сам він не вважав, що «мрія помирає». Для початку, хто такий мрійник? Єдина інша мрія, яка спадала йому на гадку, це слова з промови Мартіна Лютера Кінга «У мене була мрія...». Але вислів про те, що мрія померла, означає, що вона народилася і зараз їй настала смерть. Лише мрійники могли б сказати, що вона померла, а від їхнього імені ніхто таке

сказати не в змозі.

А потім він промовив до мене ціле речення грецькою і здивувався, коли я відповіла, що не розумію грецької.

Безкінечно ніяково мати прізвище Папастергіадіс і не знати мови свого батька.

– Моя мати англійка.

– Так, – відповів він своєю досконалою англійською. – Я у Греції був лише один раз, у Скіатосі, але зміг набратися кількох фраз.

Немов він навмисне мене ображав за те, що я недостатньо грекиня. Батько покинув матір, коли мені було п'ять, а вона – англійка й переважно розмовляє зі мною англійською. А до нього це який має стосунок? Хай там як, а він мусить перейматися вжаленим медузою місцем.

– Я бачив тебе на площі з матір'ю.

– Звісно.

– Їй важко ходити?

– Часом Роуз може йти, часом – ні.

– Твою матір звать Роуз?

– Так.

– І ти називаєш її на ім'я?

– Так.

– Не кажеш їй «мама»?

– Ні.

Торохтить холодильник, що стоїть у кутку медпункту, скидаючись на щось мертво й холодне, але з пульсом. Мені стало цікаво, чи є там вода. «Agua con gas, agua sin gas»[1 - Вода з газом, вода без газу (ісп.).]. Я завжди розмірковую над тим, як зробити так, щоб вода для матері була такою, як треба.

Студент зиркнув на годинник. «За правилами всі вжалені мають залишатися тут протягом п'яти хвилин. Щоб я міг пересвідчитись, що в тебе немає серцевого нападу чи якої іншої реакції».

Він показав на графу «фах» у бланку, яку я не заповнила. Можливо, через біль від ужалення, але я зрештою почала розповідати йому про мое жалюгідне мініатюрне життя. «У мене власне не робота, а турбота, і це моя мати Роуз».

Він водив пальцями по своїй литці, поки я розповідала.

– Ми приїхали в Іспанію на огляд у клініку Гомеса, щоб дізнатися, що насправді в неї з ногами. Наш перший огляд через три дні.

– У твоєї матері параліч кінцівок?

– Ми не знаємо. Це загадка. Вже давненько триває.

Він почав розгортати скибку білого хліба, обмотану харчовою плівкою. Я гадала, що це друга частина лікування від ужалення медузою, але то виявився сендвіч з арахісовим маслом, як він сказав, його улюблений обід. Він відкусив шматочок і, поки пережовував, його масна борода ворушилася. Мабуть, він знає, що то за клініка Гомеса. Про неї всі високої думки, а ще він знається з жінкою, яка здала нам в оренду маленьку прямокутну квартиру на пляжі. Ми вибрали її, бо там немає сходів. Усе розташовано на одному поверсі, обидві спальні поруч, а неподалік – кухня, і вона поряд з головним майданом та місцевим супермаркетом «Спар». А ще по сусідству – школа дайвінгу Escuela de Buceo y Na`utica, білий куб заввишки два поверхи з вікнами у вигляді ілюмінаторів. Наразі там фарбують приймальню. Щоранку двоє мексиканців стають до праці з двома величезними банками фарби. Велика німецька вівчарка, нахилившись, виле, прикута цілий день до залізної поперечини на терасі школи дайвінгу, розміщеній на даху. Це пес Пабло, якому належить школа дайвінгу, але він постійно сидить за комп'ютером, граючи у гру під назвою «Нескінченне підводне плавання». Ошалілий пес

постійно тягне ланцюг і раз по раз намагається зістрибнути з даху.

– Нікому Пабло не подобається, – погодився студент. – Він із тих, хто патрає курча, коли воно ще живе.

– Добра тема для антропологічного дослідження у природному середовищі, – відповіла я.

– Що саме?

– Чому ніхто не любить Пабло.

Студент підняв три пальці. Я зрозуміла, що мушу лишатись у медпункті ще три хвилини.

Уранці чоловіки у школі дайвінгу навчають учнів-дайверів, як вдягати костюм для підводного плавання. Їх непокоїть те, що пес постійно прив'язаний, але вони роблять свою роботу. Друге їхнє завдання – налити бензин крізь лійку в каністри й викотити їх по піску на електричний пристрій, щоб підняти в човен. Це досить складна технологія порівняно з пристроєм шведського масажиста, Інгмара, який напинає свого намета щодень в один і той самий час. Інгмар транспортує своє масажне ліжко на пляж, припасувавши м'ячики для пінг-понгу до ніжок, і котить його по піску. Він особисто нарікав мені на собаку Пабло, ніби мое випадкове мешкання по сусідству зі школою дайвінгу є доказом, що я – співвласниця тієї жалюгідної вівчарки. Клієнти Інгмара ніколи не можуть розслабитись, бо собака вие, скавчить і гавкає, наче намагається покінчити з життям просто під час їхнього сеансу масажу з ароматерапією.

Студент у медпункті спитав, чи я ще дихаю.

Я починаю підозрювати, що він хоче мене тут затримати.

Він підняв палець:

– Маеш побути зі мною ще хвилинку, а потім я повинен спитати, як ти почуваєшся.

Я хочу значущого життя.

Попри те, що я здебільшого вважаю себе невдахою, я радше працюватиму в «Кофі Хаус», ніж улаштуюсь на роботу, щоб проводити дослідження того, чому покупці віддають перевагу тій пральній машині, а не іншій. Більшість моїх однокурсників скінчили тим, що працюють корпоративними етнографами. Якщо метою етнографії є опис культури, то дослідження ринку в чомусь подібне до вивчення культури (де люди мешкають, яке їхнє навколишнє середовище, як обов'язок прати розподіляється між членами спільноти...), але, зрештою, все зводиться до продажу пральних машин. Я навіть не певна, що хотіла б провести польове дослідження, під час якого лежиш у гамаку, споглядаючи, як священний бик пасеться в тіні.

Я не жартувала, кажучи, що тема «Чому всі ненавидять Пабло» була б добрим польовим дослідженням.

Мрія для мене померла. Вона народилася, коли я, залишивши мою кульгаву матір рвати груші з дерева в нашому саду в Західному Лондоні, тієї осені збирала речі, щоб їхати в університет. Я отримала диплом з відмінними оцінками. Так тривало й коли я навчалася на магістра. А померла, коли вона захворіла, а я покинула аспірантуру. Недописана докторська досі припинила десь у цифровому файлі за моєю розбитою заставкою, як незаявлене самогубство.

Так, деякі речі збільшуються (брак напрямку в моєму житті), але зовсім непотрібні речі. Печиво в «Кофі Хаусі» розростається (вже завбільшки з мою голову), чеки більшають (у них так багато інформації, що це мало не польове дослідження саме по собі), і мої стегна розростаються (через діету із сендвічів та здоби...). Мій рахунок у банку зменшується, як і плоди пристрасті (а гранати натомість збільшуються, як і забруднення повітря, як мій сором через те, що п'ять разів на тиждень я ночую в кімнаті на горішньому поверсі «Кофі Хауса»). Здебільшого, ночуючи в Лондоні, я безтямно падаю в дитяче односпальне ліжко. У мене ніколи не буває відмовки, чому запізнитись на роботу. А найгірше в моїй праці – це клієнти, які просять полагодити дорожні бездротові миші та зарядні пристрої. Вони на шляху до змін, а я забираю їхні чашки й приклеюю цінники на сирні запіканки.

Я почала тупати ногою, щоб відвернути увагу від колючого болю в руці. А потім помітила, що ремінь навколо шиї на моєму купальнику-бікіні порвався й мої голі груди здіймаються й опускаються, коли я тупцяюся. Мотузка, мабуть,

порвалася, поки я плавала, отже, біжучи через пляж у медпункт, я була топлес. Може, тому студент не знав, куди подіти очі, розмовляючи зі мною. Вовтузячись із мотузками, я відвернулася від нього.

– Як почуваєшся?

– Незле.

– Можеш іти.

Коли я повернулася, його очі пробігли по моїх знову захованих грудях.

– Ти не заповнила графу «фах».

Узявши олівець, я вписала: ОФІЦІАНТКА.

Мати наказала мені випрати її жовту сукню з соняшниками, бо вона хоче вдягти її на огляд у клініці Гомеса. Я не проти. Мені подобається прати руками, а потім розвішувати речі, щоб висихали на сонці. Ужалене місце знов запульсувало, незважаючи на мазь, якою студент намастив усю руку. У мене палає обличчя, мабуть, через те, як важко мені було заповнити графу «фах» у бланку. Немов отрута від опіку медузи згодом вивільнила якийсь трунок, який дрімав у моєму тілі. У понеділок мати покаже різноманітні симптоми лікарю-консультанту, наче асортимент таємничих канапок.

А я триматиму візок.

Ось вона. Прекрасна грекиня йде через пляж у бікіні. Між нашими тілами тінь. Іноді вона тягне ногу по піску. Їй нікому втирати крем від засмаги у спину, вона нікому не може сказати: «Так, ні, так, отут».

Лікар Гомес

Ми розпочали тривалу мандрівку до нашого цілителя. Таксист, якого ми найняли, щоб довіз нас до клініки Гомеса, не мав причин зрозуміти, наскільки ми знервовані й що поставлено на карту.

Ми відкрили новий розділ історії про материні ноги, і він завів нас у напівпустелю на півдні Іспанії.

Це не абищо. Нам довелося знову закласти будинок Роуз, щоб сплатити за її лікування у клініці Гомеса. Загалом це коштувало 25 тисяч євро, шкода втрачати таку суму, зважаючи, що я відстежувала симптоми материні хвороби самотійно, відколи себе пам'ятаю.

Мое власне розслідування тривало років з двадцять із моїх двадцяти п'яти. А може, й довше. Маючи чотири рочки, я спитала в неї, що означає «головний біль». Вона сказала, що це ніби хтось грюкає в неї в голові дверима. Я добре навчилася читати думки, а отже, її голова – це моя голова. Там грюкають купую дверей, а я – головний цьому свідок.

Якщо я вважаю себе детективом мимоволі, що прагне справедливості, чи стає через це її хвороба нерозкритим злочином? Якщо так, то хто тут злочинець, а хто – жертва? Намагання розшифрувати її нездужання та болі, те, що їх запускає і що спричиняє, – добре тренування для антрополога. Часом здавалося, що я стою на порозі неймовірного відкриття, знаючи, де поховані тіла, лише для того, щоб потім в усьому розчаруватись знов. Роуз лише представляє цілком новий загадковий симптом, від якого приписують цілком нові та загадкові ліки. Нещодавно британські лікарі приписали їй від ніг антидепресанти. Вона сказала мені так: це для нервових закінчень у ногах.

Клініка розташована недалеко від містечка Карбонерас, відомого своєю фабрикою з виробництва бетону. За тридцять хвилин їзди. Ми, тремтячи, сиділи на задньому сидінні, бо завдяки кондиціонеру пустельна спека стала більше скидатися на російську зиму. Водій сказав, що карбонерас означає «вугільні копальні», а колись ці пагорби вкривав ліс, який вирубали заради деревного вугілля. Усе повигрібали заради «печей».

Я спитала, чи не вимкне він кондиціонер. Він переконував, що клімат-контроль автоматичний, тож він ніяк його не налаштує, але він може порадити нам, де е

пляжі з чистою, прозорою водою.

– Найліпший пляж – це Плайя-де-лос-Муертос, що перекладається як «Пляж мерців». І лише за п'ять кілометрів на південь від міста. Треба пройти до гір двадцять хвилин. Дорогою туди не доїдеш.

Роуз, нахилившись вперед, поплескала його по плечу.

– Ми приїхали сюди, бо в мене хвороба кісток і я неспроможна ходити.

Вона насупилась, побачивши пластикові розарії на люстерку заднього огляду. Роуз переконана атеїстка, тим паче відколи мій батько навернувся в релігію.

У неї посиніли губи через екстремальні погодні умови всередині машини.

– А щодо Пляжу мерців, – вона тремтіла, говорячи, – я ще не на тім світі, хоча розумію, що приємніше плавати в чистій водичці, ніж горіти в пекельних печах, задля яких треба буде повирубувати всі дерева на світі й повигрібати все вугілля з гір.

Її йоркширський акцент раптом посилювався, як завжди трапляється, коли вона задоволена суперечкою.

Водій переймався мухою, яка сіла на його кермо.

– Може, замовите мое таксі для зворотної подорожі?

– Це залежить від того, яка у вашій машині температура.

Її тонкі, посинілі губи розтяглися в чомусь схожому на усмішку, коли в таксі потепліло.

Тепер у салоні не типова російська зима, а радше зима шведська.

Я розчинила віконце. Долина була вкрита білим поліетиленом, достоту як розповідав студент із медпункту. Пустельні ферми вкривали землю, наче тьмяна,

хвороблива шкіра. Гарячий вітер здуває мені волосся на обличчя, а Роуз схилила мені тим часом голову на плече, яке досі проймав пекучий біль після опіку медузи. Я не наважувалася сісти в менш болісну позу, бо знала, що вона налякана, тож я мушу вдавати, що не боюсь. У неї немає Бога, у якого можна попросити милосердя чи удачі. Справедливіше було б сказати, що вона більше залежна від людської доброти та знеболювальних.

Поки водій заїжджав на облямовану пальмами територію клініки Гомеса, ми кинули оком на те, що в рекламному проспекті названо «вкрай екологічно важливими міні-оазами». Двое диких голубів, притулившись один до одного, сиділи під мімозами.

Власне клініка була врубана у випалені гори. Зведена з кремового мармуру у вигляді склепіння, вона скидалася на величезну, перевернуту догори дном чашку. Я розглядала її у «Гуглі» не раз, але на інтернет-сторінці не відчуєш, як вона заспокоює і втішає, коли стоїш біля неї в реальному часі. А вхід натомість був повністю скляним. Вигин склепіння густо обсаджений колючими кущами, що цвітуть пурпуровими квітками, й переплетеними сріблястими кактусами, залишалась відкритою лише гравієва під'їзна алея, щоб таксі паркувалися біля стоянки автобуса, що розвозить територією лікарні. Наша з Роуз дорога від авто до скляних дверей забрала чотирнадцять хвилин. Вони ніби чекали на нас, тихо відчиняючись, немовби заохочуючи увійти, і нам навіть просити про це не треба.

Я глянула на глибоке синє Середземне море під горою й відчула спокій.

Коли на рецепції гукнули «сеньйора Папастергіадіс», я взяла Роуз за руку й ми разом пошкандибали по мармуровій підлозі до стійки. Саме так, пошкандибали разом. Мені двадцять п'ять і я накульгую разом з матір'ю, щоб ступати з нею в крок. Мої ноги – її ноги. Отак ми за компанію крокуємо вперед. Як дорослі ходять з дітьми, які щойно перестали повзати, і як дорослі діти ходять з батьками, коли тим потрібно підставити руку для опори. Уранці цього ж дня мати на своїх двох ходила в місцевий супермаркет «Спар», щоб придбати кілька шпильок для волосся. Навіть не взяла з собою палицю, щоб спертися. Я більше не хотіла про це розмірковувати.

Жінка з приймальні провела мене до медсестри, яка чекала з візком. Для мене було полегшення передати Роуз комусь іншому, йти позаду медсестри, поки

вона котила візок уперед, дивуючись, як вона гойдає стегнами, йдучи, з довгим блискучим волоссям, зав'язаним білою атласною стрічкою. Це геть інший стиль ходи, позбавлений болю, прив'язаності до родича, компромісу. Звук підборів її сірих замшевих черевиків, коли вона йшла мармуровими коридорами, нагадував тріск ячної шкаралупи. Зупиняючись біля дверей із написом «Містер Гомес», виведеним золотавим на полірованій дерев'яній дощечці, вона постукала й зачекала.

Нігті в неї були пофарбовані блискучим темно-червоним.

Ми подолали довгу дорогу з дому. Діставшись нарешті в ці звивисті коридори, по стінах яких простягаються жовто-бурштинові прожилки, ми почувалися, немов після якогось паломництва, ніби отримавши останній шанс. Роками чимраз більше й більше британських медичних спеціалістів шукали навпомацки в темряві діагноз, спантеличені, розгублені, принижені, скорені. Це мала бути наша остання подорож і, мабуть, мати теж це розуміла. Чоловічий голос щось прокричав іспанською. Медсестра штовхнула вперед важкі двері, показуючи мені, щоб завозила Роуз у кабінет, ніби промовляючи: «Вона твоя».

Лікар Гомес. Ортопед-консультант, якого я старанно шукала місяць за місяцем. На вигляд йому трохи більше шістдесяти, волосся майже повністю посріблене, з прикметною ясно-білою смугою, що простягалася через увесь лівий бік голови. На ньому був костюм у тоненьку смужку, руки мав засмаглі, очі сині й сторожкі.

– Дякую, сестричко Сонечко, – мовив він до медсестри, так ніби для видатного лікаря, фахівця з м'язово-скелетних хвороб, називати працівників лікарні залежно від погоди було цілком звичною річчю. Вона досі тримала двері настіж розчиненими, немов її думки линули вдалину, аби блукати у Сьєрра-Неваді.

Він, підвищивши голос, повторив іспанською:

– Gracias, Enfermera Luz del Sol.

Цього разу вона зачинила двері. Я розчула, як її підбори, скриплячи, стукали по підлозі, спочатку рівним кроком, а потім раптом пришвидшеним. Вона побігла. Луна від її підборів дзвеніла в моїх вухах ще довго потому, як вона вийшла з кабінету.

Лікар Гомес говорив англійською з американським акцентом.

– Прошу, чим можу вам допомогти?

Роуз мала спантеличений вигляд.

– Та, власне, я у вас хотіла про це запитати.

Коли лікар Гомес усміхнувся, його рівнесенькі зуби геть усі виблиснули золотом. Це нагадало мені про зуби в чоловічому черепі, який ми вивчали на першому курсі в університеті: треба було здогадатися, чим людина харчувалася. У зубах було повно дірок, тож, імовірно, він переживував тверде зерно. Пильніше розгледівши череп, я помітила, що в найбільшу дірку запхнуто маленький полотняний квадратик. Він був просякнутий кедровою олією, щоб полегшити біль та вбити інфекцію.

Лікар Гомес говорив трохи по-дружньому й водночас трохи офіційно.

– Я перечитав ваші записи, пані Папастергіадіс. Ви кілька років пропрацювали бібліотекаркою?

– Так. Я рано пішла на пенсію за станом здоров'я.

– Чи хотіли ви припинити працювати?

– Так.

– Отже, ви пішли на пенсію не за станом здоров'я?

– Так склалися різні обставини.

– Розумію. – Він не мав ані змученого, ані зацікавленого вигляду.

– Я мала каталогізувати, складати покажчики та класифікувати книги, – мовила вона.

Кивнувши, він кинув оком на комп'ютерний монітор. Чекаючи, поки він зверне на нас увагу, я роззирнулася, роздивляючись його консультаційний кабінет. Меблів небагато. Як у лазничці. Кушетка на коліщатках, яку не можна ні підняти, ні опустити, срібна лампа біля кушетки.

У шафці за робочим столом повно книжок у шкіряних оправах. А потім я помітила те, що дивилося просто на мене. Очі – яскраві та цікаві. Маленьке сіре опудало мавпочки, що сидить навшпиньки, у скляному ящику на поличці посередині стіни. Вона не зводила вічного погляду непорушних пильних очей з людських братів-сестер.

– Пані Папастергіадіс, бачу, вас звати Роуз.

– Так.

Він вимовив Папастергіадіс так легко, ніби промовляв Джоан Сміт.

– Чи можу я називати вас Роуз?

– Так, можете. Це ж, зрештою, мое ім'я. Моя донька кличе мене Роуз, тож я не бачу причин, чому б і вам до мене так не звертатись.

Лікар Гомес усміхнувся мені:

– Ви називаєте матір Роуз?

Це вже вдруге за три дні мені поставили таке запитання.

– Називаю, – відповіла я поспіхом, ніби це дрібниця. – Чи можна спитати, як нам вас називати, лікарю Гомес?

– Звісно, я ж консультант, тому – пан Гомес. Але це надто офіційно, тому я не проти, якщо ви кликатимете мене просто Гомес.

– Так, це добре знати. – Мати здійняла руку, щоб упевнитись, що шпильки на шиньйоні досі на місці.

– І вам шістдесят чотири роки, пані Папастергіадіс?

Чи він забув, що йому дозволено називати свою нову пацієнтку на ім'я?

– Шістдесят чотири і скнію.

– Отже, вам було тридцять дев'ять, коли ви народили доньку?

Роуз кахикнула, ніби щоб прочистити горло, кивнула й знову кахикнула. Гомес теж закашлявся. Прокашлявшись, провів пальцями по білому пасмі у волоссі. Роуз, поворухнувши правою ногою, застогнала. Гомес, поворухнувши лівою ногою, застогнав.

Я вже й не збагну, він її передражнявав чи вона його. Якщо вони розмовляли стогонами, кахиканням та зітханнями, цікаво, чи вони порозумілися.

– Ми раді вітати вас у нашій клініці, Роуз.

Він простягнув руку. Мати нахилилася, наче хотіла потиснути руку, але раптом вирішила цього не робити. Його рука так і стирчала в повітрі.

Вочевидь, їхнє невербальне спілкування не викликало в неї довіри.

– Софіє, дай мені паперову хустинку, – мовила вона.

Передавши матері хустинку, я потиснула Гомесу руку від імені матері. Її рука – моя рука.

– А ви міс Папастергіадіс? – Він наголосив слово «міс» так, що воно чулося як «міззззз».

– Софія – моя єдина донька.

– Маєте синів?

– Як я вже сказала, вона єдина.

– Роуз, – він усміхнувся, – гадаю, ви зараз чхатимете. Чи сьогодні в повітрі літає пилок? Абощо?

– Пилок? – Роуз мала ображений вигляд. – Ми ж посеред пустелі. Тут немає квітів, як я їх знаю.

Гомес передражнив, теж ніби ображено:

– Згодом я поведу вас на прогулянку по наших садах і покажу вам квіти, як ви їх не знаєте. Пурпурову морську лаванду, кущі жожоба, що мають дивовижні колючі гілки, ялівець червоноплідний, безліч лісових квітів, завезених для вашої втіхи до нас аж із Табернаса, що в Андалусії.

Підійшовши до її візка, прихиливши коліна біля її ніг, глянув їй просто у вічі. Вона почала чхати.

– Софіє, дай ще хустинку.

Я дала. Тепер вона мала дві – по одній у кожній руці.

– У мене завжди починає боліти в лівій руці, коли чхну, – мовила. – Гострий біль, ніби роздирає. Доводиться тримати руку, поки чхання не закінчиться.

– Де болить?

– У лікті.

– Дякую. Я проведу повний неврологічний огляд, включно з черепно-мозковим нервом.

– А ще в мене хронічний біль у міжфалангових суглобах лівої руки.

У відповідь він заворушив пальцями лівої руки до мавпи, ніби заохочуючи повторювати за ним.

За кілька хвилин повернувся до мене.

– Я помітив подібність. Але ви, міс Папастергіадіс, темніша. І шкіра жовтувата. А волосся майже чорне. А в матері світло-коричнєве. І ніс у вас довший, ніж її. У вас карі очі. А в матері блакитні, достоту як мої.

– Батько в мене грек, але я народилася у Британії.

Я не збагнула – зауваження про жовтувату шкіру комплімент чи ні.

– Тоді ви такі, як я: у мене батько іспанець, а мати американка. Я виріс у Бостоні.

– Як мій ноутбук. Розроблено в Америці, а вироблено в Китаї.

– Так, міс Папастергіадіс, завжди важко бути впевненим в істинності.

– Я народилася неподалік Халла, у Йоркширі, – несподівано встряла Роуз, ніби почувуючись забутою.

Коли Гомес простягнув руку до матеріної правої ноги, вона підставила йому її, немов дарунок. Він почав натискати їй на пальці великим та вказівним пальцями, а я та мавпа у скляному ящику за ним спостерігали. Потім провів пальцем до її литки.

– Це таранна кістка. А перед тим я натискав на фаланги. Чи відчуваєте ви мої пальці?

Роуз похитала головою:

– Я нічого не відчуваю. Ноги заніміли.

Гомес кивнув, немов уже знав, що так воно і є.

– У якому ви моральному стані? – промовив він таким тоном, ніби питав про стан кістки, яка зветься моральною.

– Непоганому.

Нахилившись, я взяла її взуття.

– Прошу, – мовив Гомес, – поставте там, де воно було. – Тепер він мацав підошву на материній правій нозі. – У вас тут виразка, і отут. Чи вас перевіряли на діабет?

– О, звісно, – мовила вона.

– Ділянка шкіри незначна, але трохи заражена. Треба негайно її оглянути.

Роуз важко кивнула, але мала задоволений вигляд.

– Діабет! – вигукнула. – Може, у ньому вся справа.

Він ніби не хотів продовжувати цю розмову, бо підвівся й пішов до рукомийника помити руки. Дістаючи паперовий рушник, він повернувся до мене: – Можливо, вам буде цікаво помилуватися архітектурою моєї лікарні?

І мені дійсно було цікаво. Я відповіла, що, як мені відомо, найперші склепіння зводили з мамонтових бивнів та кісток.

– Так, а у вас квартира прямокутна. Та принаймні з морським краєвидом...

– У ній незатишно, – втрутилася Роуз. – Мені вона схожа на прямокутник, зведений на галасі. Там є тераса, нібито для усамітнення, але вона зовсім такою не є, адже виходить на пляж. Моїй доньці подобається сидіти там і вдивлятися в комп'ютер, ховаючись від мене.

Роуз розійшлася зі своїми наріканнями.

– Уночі на пляжі проводять шоу з фокусами для дітей. Так гамірно. У ресторані торохтять тарілками, кричать туристи, гудуть мопеди, галасують діти, вибухають феєрверки. Я ніколи не виходжу до моря, хіба Софія відвозить мене на візку, але там все одно дуже спекотно.

– Отже, мені доведеться принести море до вас, пані Папастергіадіс.

Роуз закусила верхніми зубами нижню губу й сиділа так певний час. Потім відпустила.

– Як на мене, вся їжа тут на півдні Іспанії дуже важко перетравлюється.

– Мені прикро, – його блакитні очі спинились на її череві, немов метелик, що сів на квітку.

Протягом останніх кількох років моя мати схудла. Вона всихала й наче стала нижчою, бо її сукня, яка колись сягала колін, зараз спадала трохи вище литок. Я нагадувала собі, що коли вона почала старіти, була привабливою. Її волосся, завжди зібране на потилиці й заколоте шпилькою, було єдиним, на що вона не шкодувала коштів. Раз на три місяці, коли показувалася сивина, модний перукар-колорист, жінка із поголеною головою, загортала його у фольгу й фарбувала у світлий відтінок. Вона пропонувала мені вчинити так само з моїми непокірними чорними кучерями, які закручувалися щоразу, коли намокнуть під дощем, що траплялося часто.

Я вбачала в тому, що перукарка поголилася, ритуал, у якому я не можу брати участі. Колись я спитала її, може, вона ставилася до свого волосся як до тягара минулого, а гоління стало кроком назустріч майбутньому, як в індійській культурі, але вона відповіла (тримаючи шмат фольги в роті), що поголила волосся, бо так менше клопоту. «Вага мого волосся для мене – найменший тягар».

– Софіє Ірино, сідайте-но тут. – Гомес поляскав долонею по стільцю навпроти свого комп'ютера. Він по-панібратськи назвав мене на ім'я так, як зазначено в паспорті. Коли я сіла, де мені показали, він повернув до мене монітор, аби показати чорно-біле зображення на дисплеї з іменем моєї матері на ньому: Р. Б. ПАПАСТЕРГІАДІС (Ж).

Тепер він стояв за моєю спиною. Я чула гіркуватий трав'яний аромат від мила, яким він мив руки. Мабуть, то шавлія.

– Ви дивитесь на високоякісний рентгенівський знімок спинного мозку вашої матері. Це вигляд ззаду.

– Так, – відповіла я. – Я просила лікарів з Британії переслати його вам. Він уже старий.

– Звісно, ми самі зробимо рентген і порівняємо. Ми шукатимемо порушення, щось незвичне. – Він забрав палець з дисплея й натиснув на маленьку кнопочку на сірому радіо, що стояло на його столі. – Даруйте, – мовив він, – хочу послухати, як там справи з програмою затягування пасків.

Ми послухали випуск новин іспанською, а Гомес раз по раз коментував, називаючи нам ім'я іспанського фінансового експерта, який говорить по радіо. Коли Роуз насупилася, немов хотіла спитати, що відбувається, – невже він справді лікар? – Гомес осяяв нас своєю золотою усмішкою:

– Так, я справді лікар, пані Папастергіадіс. Я прагну цілий ранок разом з вами аналізувати ваше лікування. Звісно, у мене є певні дані, але я хочу, щоб ви самі мені сказали, до яких ліків ви звикли, а які можете облишити. До речі, вас утішить, що за прогнозом погоди в Іспанії здебільшого буде сухо і сонячно.

Роуз заворушилась у візку:

– Принесіть мені склянку води, будь ласка.

– Чудово. – Він підійшов до рукомийника, наповнив пластиковий стаканчик і приніс їй.

– Проточну воду пити безпечно?

– О, певна річ.

Я спостерігала за тим, як мати відсьорбує білувату, як хмарина, воду. Це правильна вода? Гомес попросив її висунути язика.

– Язика? Навіщо?

– Язик яскраво показує загальний стан вашого здоров'я.

Роуз послухалась.

Гомес, сидючи до мене спиною, немов відчув, що я зараз дивлюся на мавпу на його полиці.

– Це зелена мавпа з Танзанії. Її вбило струмом на електричному стовпі, а потім один з моїх пацієнтів відніс її таксидермістові. Поміркувавши, я прийняв його подарунок, адже зелені мавпи мають з людьми чимало спільного. Зокрема гіпертонію та тривожність. – Він досі пильно роздивлявся материн язик. – Але нам не видно його синьої мошонки й червоного пеніса. Мабуть, роблячи опудало, майстер відрізав їх. Тому нам доводиться тільки уявляти, як цей хлопчина грався на дереві зі своїми братиками та сестричками. – Він легенько постукав матір по коліну, і вона засунула язик у рот. – Дякую, Роуз. Ви слушно попросили води. Ваш язик свідчить, що у вас зневоднення.

– Так, мені завжди хочеться пити. Софія лінується поставити мені склянку води коло ліжка ввечері.

– Де саме в Йоркширі ви народилися, пані Папастергіадіс?

– У Вортері. Це селище за п'ять миль на схід від Поклінгтона.

– Вортер, – повторив він. Усі його золоті зуби зараз на видноті. Він повернувся до мене. – Гадаю, Софіє Ірино, ви захочете звільнити нашого маленького примата-євнуха, щоб він погуляв кабінетом і почитав мої перші видання Сервантеса. Але спочатку звільніться самі. – Його очі стали такими синіми, що могли б розрізати скелю, як лазер. – Мені треба поговорити з пані Папастергіадіс і скласти план лікування. Ми маємо обговорити його наодинці.

– Ні. Вона має лишитися. – Роуз стукнула фалангами пальців по візку. – Я не буду відмовлятися від моїх ліків у чужій країні. А Софія єдина, хто про це знає все.

Гомес помахав мені пальцем.

– Чому б вам не почекати на рецепції дві години? Ні, ось що вам слід зробити: сядьте на автобус, що від'їжджає від дверей моєї лікарні. Він висадить вас біля пляжу в Карбонерас. Усього двадцять хвилин їзди від лікарні до міста.

Роуз мала спантеличений вигляд, але Гомес не звернув на неї уваги.

– Софіє Ірино, я раджу вам їхати негайно. Зараз полудень, тож ми з вами побачимося о другій.

– Я б охоче поплавала, – обізвалася моя мати.

– Завжди добре бажати більше розваг, пані Папастергіадіс.

– Якби ж я могла, – зітхнула Роуз.

– Могла б що? – нахилившись, Гомес приклав стетоскоп їй до грудей.

– Якби ж я тільки могла плавати й засмагати на сонці.

– А, як би то було чудово.

І знову я гадки не мала, що про нього думати. Незрозумілий у нього тон. Лесть насмішуватий і лесть товариський водночас. Змішаний якийсь. Дотягнувшись до руки Роуз, я потисла її. Хотіла попрощатися з нею, та Гомес зараз цілком зосереджено слухав їй серце. Тому я натомість поцілувала її в маківку.

Мати мовила: «Ой!» – заплющилась і відхилила голову назад, як в агонії, – чи, може, в екстазі. Важко сказати.

На той час, поки я доїхала до спустошеного пляжу навпроти бетонної фабрики, сонце вже пекло немилосердно. Я попростувала до маленької кав'ярні біля рядочка бензинових каністр і замовила в люб'язного офіціанта джин з тоніком. Показавши на море, він застеріг мене від плавання, бо зранку трьох людей сильно вжалили медузи. Він бачив, як опіки в них на руках почервоніли, а потім стали пурпуровими. Скривившись, він заплющився, потім помахав головою, ніби відганяючи від себе океан та всіх медуз, що в нім живуть. Бензинові каністри скидалися на дивовижні рослини, що ростуть з піску.

На обрії показалося велике вантажне судно. На ньому майорів грецький прапор. Я відвела погляд натомість на іржаву дитячу гойдалку, яку забили молотком у грубий пісок. Сидіння зробили з уживаної автогуми, воно повільно гойдалося, ніби щойно з нього зіскочила якась дитина-привид. Вантажні крани на заводі для опріснення води врзалися в небо. Високі хвилясті насипи зелено-сірого

порошкоподібного цементу лежали на складі праворуч від пляжу, де здійсмалися розбита готельна недобудова та багатоквартирка, ніби їх хтось повбивав.

Я зиркнула на телефон. Побачила стару есемеску від Дена, який працює зі мною в «Кофі Хаусі». Хотів знати, де я поклала фломастер, яким ми пишемо ціну на сендвічах та випічці. Ден з Денвера писав мені в Іспанію, щоб спитати про фломастер? Сьорбаючи з великої склянки джин з тоніком, я кивнула офіціанту на знак подяки і дивувалася, чи справді поклала фломастер не на видноті.

Я розстебнула сукню так, щоб сонце дісталось моїх плечей. Опік від медузи вже загоївся, але час від часу всередині щось сіпалося. Не найгірший у світі біль. Певним чином, це було полегшенням.

Ще одне, свіжіше повідомлення від Дена. Він знайшов фломастер. Виявляється, поки я в Іспанії, він ночує в моїй кімнатчині на горішньому поверсі «Кофі Хауса», бо його орендодавець минулого тижня підвищив орендну плату. Фломастер був у моєму ліжку. Без ковпачка. Тому ковдра та простирадла зараз замащені чорним чорнилом. Власне, він назвав це чорнильною геморагією.

Не треба, щоб він і надалі так писав:

«Гірко-солодкий Софіїн чизкейк з амарето – тепер ?3.90, замість ?3.20.

Денів вологий помаранчево-кукурудзяний пиріг (без пшеничного борошна та глютену) – тепер ?3.70, замість ?3».

Я – гірко-солодка.

А він вологий.

Ден, безсумнівно, не вологий.

Ми не випікаємо ці пироги особисто, але наш шеф каже, що люди охочіше купуватимуть, якщо гадатимуть, що печемо. Ми називаємо нашими іменами речі, які не робимо. Я тішуся, що чорнило витекло з фломастера-брехунця.

Тепер пригадую, що, певно, я залишила фломастер у ліжку, коли переписувала висловлювання Маргарет Мід, культурного антрополога. Я переписала цитату просто на стіну.

«Я часто повторювала своїм студентам, що дійти до суті можна кількома способами: вивчаючи дітей; вивчаючи тварин; вивчаючи примітивних людей; дозволити психоаналітику оцінити вас; повернутися в релігію й пережити її; пережити психотичний напад й упоратися з ним».

У цій цитаті п'ять крапок з комою. Пригадую, я фломастером намалювала на стіні;;;;; підкресливши двічі «повернення в релігію».

Мій батько зазнав релігійного повернення, але, як я знаю, він з ним не впорався. Власне, він одружився з жінкою, на чотири роки старшою за мене, й у них народилося дитя. Їй двадцять дев'ять. А йому шістдесят дев'ять. За кілька років до того, як познайомився з новою дружиною, він успадкував статок, зароблений його дідом у корабельному бізнесі в Афінах. Мабуть, вбачав у цьому знак, що він на правильному шляху. Господь дав йому гроші, саме коли його рідна країна почала банкрутувати. І кохання. І маленьку донечку. Я не бачила батька з чотирнадцяти років. Він не вважав за потрібне поділитися навіть одним євро зі свого щойно отриманого багатства, тож я сиджу на шиї в матері. Вона – мій кредитор, а я розплачуюся з нею своїми ногами. Вони завжди бігають навколо неї.

Щоб отримати позику для сплати за лікування у клініці Гомеса, ми мали разом іти до матиного іпотекодавця на співбесіду.

Мені довелось узяти на роботі відгул на ранок, а отже, я втратила вісімнадцять фунтів тридцять пенсів за три години. На вулиці дощило й червона доріжка в банку була мокра. Усюди на стінах висіли плакати, на яких було написано, як багато ми важимо для банку, адже права людини – їхня головна турбота. Чоловік, що сидів за комп'ютером, натренувався поводитися весело та дружньо; виявляти емпатію, як він її уявляє; бути чуйним та енергійним, як він те собі уявляв; і любити свою гидку червону краватку з гаслом банку. На червоному бейджику зазначалося його ім'я та посада, але там не було ані слова про зарплатні ставки – мабуть, десь близько до рівня злидарювання з гідністю. Він силкувався поводитися небезсторонньо, бути чесним, з огляду на наші обставини, говорити до нас простою мовою так, щоб ми зрозуміли. З плаката з нас не зводили очей трое усміхнених працівників. Жінка в жіночому костюмі

(жакеті та спідниці), а чоловіки в чоловічих (піджаках та штанях), у посланні йшлося про нашу подібність, стираючи наші відмінності; ми чуйні мрійники із зіпсованими зубами, як і ти; ми всі хочемо мати власну оселю, щоб сперечатися з родичами на Різдво.

Я помітила, що ці плакати – обряд ініціації (у майно, інвестиції, борги), а корпоративні суворі костюми засвідчують принесення в жертву складних гендерних відмінностей. На іншому плакаті була світлина гарненького напівусамітненого будиночка, а перед ним – садок завбільшки з могилу, де не було квітів, лише щойно постелений газон. Садок здавався безлюдним. Квадратики газону досі не вросли один в один і не стали суцільною галявиною. Може, ліворуч від казки, яку для нас створили, ховається якийсь псих. Він позрізав усі квіти й повбивав усіх домашніх тварин.

Наш чоловічок розмовляв жваво, але немов робот. Спочатку сказав так: «Привіт, друзі». Хоч не сказав «Добридень, пані», перш ніж випалити на одному диханні всі способи, як мене можна позбавити спадку. Раптом він спитав, чи їсть моя мати стейки. Запитання пролунало як грім серед ясного неба, але ми збагнули, до чого він веде (марнотратний спосіб життя), тож Роуз сказала йому, що вона веганка, адже проповідує, щоб світ став більш людським та дбайливим. Якщо вона чувається занадто екстравагантною, то часом додає до супу з розварених бобових та рису ложку йогурту. Він гадки не мав, що вегани не їдять молочних продуктів, інакше б вона випала з корпоративного червоного стільця, не здолавши першої ж перепони. Він спитав, чи їй подобається дизайнерське вбрання. Вона сказала, що любить дешевий гідкий одяг. Чи записана вона у тренажерний зал? Дивне запитання з огляду на те, що мати опиралася на ціпок, а обидві набрякли литки були перебинтовані, попри протизапальне знеболювальне, яке вона перехиляла щоранку, запиваючи склянкою неправильної води.

Він попросив її дати ріелтерську оцінку нашого майна, згодом повідомивши, що їхній власний оцінювач завітає до нас додому. Комп'ютеру, мабуть, досі подобалися дані, які ми надали, бо мати викупила іпотеку. Цегла та будівельний розчин мають у Лондоні певну вартість, навіть попри те, що вікторіанські цеглини тримаються купи на слині, сечі та невидимій клейкій стрічці. Він сказав, що схиляється до того, щоб списати нам позику. Мати захоплювалася перспективою поїхати в мандрівку, пов'язану з лікуванням: клініка Гомеса була наче китом, що виглядає її. Я повернулася на роботу, щоб зробити три види еспreso, а Роуз – додому, щоб написати новий перелік недуг та болів. Не можу

заперечити, що її симптоми становлять для мене культурний інтерес, хоч вони й тягнуть мене на дно разом з нею. Її симптоми промовляють замість неї. А вони теревенять постійно. Навіть я про це знаю.

Я йду по пекучому піску, щоб охолодити потім ноги в морі. Часом я помічаю, що накульгую. Ніби мое тіло пригадує, як я ходжу разом з матір'ю. На пам'ять не завжди можна покладатися. У ній не вся правда. Навіть я про це знаю.

Коли я повернулася у клініку о 2:15, Роуз змінила візок на звичайний стілець і тепер саме читала свій гороскоп у газеті для англійських емігрантів.

– Привіт, Софіє, бачу, ти добре розважилася на пляжі.

Я розповіла, що пляж виявився безлюдним, тож я дві години витріщалася на бензинові каністри. У мене особливий талант применшувати події свого дня, щоб її день видавався важливішим.

– Поглянь на мої руки. Я вся в синцях через забори крові.

– Бідолаха.

– Так, бідолаха. Лікар скасував три мої пігулки. Три!

Вона скривила рота, намагаючись надати йому насмішкливо-плаксивого вигляду, а потім махнула газетою на Гомеса, який не те щоб ішов, а радше прогулювався білою мармуровою підлогою в наш бік.

Він розповів мені, що в матері хронічний дефіцит заліза, може, саме тому їй бракує сил. З-поміж іншого, як-от срібна пов'язка, щоб прискорити загоєння виразок на ногах, він приписав їй вітамін В

.

Рецепт на вітаміни. І це коштує двадцять п'ять тисяч євро?

Роуз почала гортати перелік ліків, які викреслили з її лікувального ритуалу. Вона говорила так, наче тужить за далекими друзями. Гомес, піднявши руку, помахав медсестрі Сонечко, яка простувала до нього на своїх сірих замшевих підборах. Коли вона стала коло нього, він безпардонно поклав руку їй на плечі, поки вона вовтузилася з годинником, приколеним праворуч на її грудях. На стоянку автомобілів під'їхала «швидка». Медсестра сказала йому англійською, що водієві треба пообідати. Кивнувши, він забрав руку з її плечей, щоб їй було зручніше дістати годинник.

– Сестра Сонечко – моя донька, – мовив він. – Її звати Хулієта Гомес. Прошу, звіть її, як вам заманеться. Сьогодні в неї день народження.

Вперше Хулієта Гомес усміхнулася. Своїми сліпучо-білосніжними зубами.

– Мені сьогодні тридцять три. Мое дитинство офіційно скінчилося. Прошу, кличте мене Хулієта.

Гомес поглянув на доньку очима, що вигравали різними відтінками блакитного.

– Ви дізнаєтеся, що в Іспанії великий рівень безробіття, – мовив, – наразі близько 29,6 %. Тому я тішуся, що моя донька здобула добру медичну освіту в Барселоні і є найбільш шанованим фізіотерапевтом в Іспанії. А отже, я можу собі дозволити трішки побути нечистим на руку, скориставшись посадою, щоб знайти їй роботу в моєму мармуровому палаці.

Розкривши свої смугасті обійми, він немов по-королівськи огортав собою звивисті стіни та квітучі кактуси, нову-новісіньку машину «швидкої», рецепціоністку та всіх медсестер і кількох лікарів-чоловіків, які, на відміну від Гомеса, носили сині уніформові сорочки та новісінькі кросівки.

– Цей мармур добули із землі Кобдару. За кольором він скидається на бліду шкіру моєї покійної дружини. Так, я звів свою клініку, вшановуючи матір своєї доньки. Навесні нас зачаровують хмари метеликів, які злітаються до мого склепіння. Вони завжди піднімають дух стражданням. До речі, Роуз, може, ви захочете відвідати статую Непорочної Діви Розарія. Її витесали з найчистішого гірського мармуру в місті Макаель.

– Я атеїстка, пане Гомес, – суворо відповіла Роуз. – І я не вірю, що жінки, котрі народжують, є непорочними.

– Але ж, Роуз, її витесано з крихкого мармуру кольору материнського молока. Біло-жовтуватого. То, може, скульптор просто виявляв свою пошану до годування немовляти. Цікаво, чи називає єдине дитя непорочної матері її на ім'я?

– Не має значення, – мовила Роуз. – Хай там як, а все це брехні. І, до речі, Ісус називав свою матір «жінка». На івриті це «мадам».

Раптом з'явилася рецепціоністка й почала дуже швидко щось розповідати Гомесу іспанською. Вона тримала на руках товсту білу кішку, потім поставила її на мармурову підлогу коло начищених Гомесових чорних черевиків. Коли кішка почала кружляти навколо його ніг, чоловік присів і простягнув руку.

– Ходо – моя щира любов, – мовив чоловік. – Кішка потерлася мордою об його розкрити долоню. – Вона дуже лагідна. Мені прикро, що мишей у нас немає, тож їй цілими днями нічого робити, окрім як мене любити.

Роуз почала чхати. Чхнувши вчетверте, вона ляснула себе по оку рукою:

– У мене алергія на котів.

Гомес засунув мізинця кішці до рота.

– Ясна мають бути твердими та рожевими, тож із цим у Ходо все добре. Але в неї випнуте черево, боюся, що це може бути хвороба нирок.

Він опустив руку в кишеню й, добувши антимікробний спрей, побризкав руки, а Хуліета тим часом спитала, чи дати Роуз краплі від ока, що свербить.

– О, так, дякую.

Нечасто моя мати каже дякую. Пролунало так, ніби щойно їй подарували коробку шоколаду.

Хуліета Гомес добула з кишені маленьку білу пластикову пляшечку.

– Це антигістаміни, я нещодавно зараджувала іншому пацієнту з такою ж проблемою.

Підійшовши до Роуз, вона відхилила їй голову назад, узявши за підборіддя, і накрапала по дві крапельки в кожне око.

Тепер моя мати мала витончено заплаканий вигляд, докірливий, ніби вона хотіла заплакати, але сльози не текли по щоках.

Ходо, кішка, зникла на руках в одного з санітарів.

Сестра Сонечко, а насправді Хулієта, не була ані привітною, ані непривітною. Власне, вона поводитися по-діловому, спокійно. Їй не властивий був батьків радісний ентузіазм, але, втім, я помітила, що вона дуже уважно слухає Роуз, не видаючи себе. Я знову розмірковувала над тим, як вона затрималася в одвірку, коли ми заходили в консультаційний кабінет. Може, її думки не блукали так далеко, як я перше гадала. Вона все зауважувала, бо спитала, чи допомогти мені застебнути сукню. Я забула, що розстебнулася на пляжі.

Хулієта обережно потягнула змійку, а потім, поклавши руки на тендітний стан, повідомила, що наше таксі приїхало.

– Бувайте, Роуз. – Гомес енергійно потиснув їй руку. – До речі, сідайте за кермо авто, яке ми для вас наладали. Його включено у плату.

– Але як же мені кермувати? Я ніг не відчуваю, – Роуз знову мала ображений вигляд.

– Я дозволяю вам кермувати машиною. Заберіть її, коли приїдете наступного разу. Треба заповнити трішки паперів, але вона чекає вас на стоянці.

Хулієта поклала руку матері на плече.

– Якщо вам буде важко кермувати, Софія може викликати нас, і ми вас заберемо. У неї є всі наші контактні номери.

Клініка Гомеса, безперечно, родинний бізнес.

Але нас не лише забезпечили машиною, Гомес сказав, що радо пообідає з моєю матір'ю. Він сказав Хулієті записати у щоденнику зустріч на другу годину дня і, злегка схиливши свою посріблену голову, розвернувся на підборах, щоб поговорити з молодим лікарем, який чекав на нього за мармуровою колоною.

Шкандибаючи з Роуз до таксі, я спитала, яку вправу Гомес порадив їй робити.

– Це не фізична вправа. Він попросив мене написати в листі перелік усіх моїх ворогів, – вона рвучко розстебнула торбинку й почала морочитися з хустинкою, яка застрягла в застібці. – Знаєш, Софіє, та сестра Сонечко, чи то пак Хулієта Гомес, чи хто там вона, – коли вона закапувала мені очі, я впевнена, що від неї відгонило алкоголем. Власне, горілкою.

– Та в неї ж день народження, – мовила я.

Море під горою стояло спокійне.

Грекиня – ледарка. У їхньому будиночку на пляжі брудні вікна, але вона їх не повимивала. Вона ніколи не замикає дверей. Вона недбала. Така поведінка – немов запрошення. Немов ізда на мотоциклі без шолома. Це теж недбалість. Немов заохочує, щоб її сильно скривдили, якщо станеться нещастя.

Пані та панове

Пес у школі дайвінгу вже зривається зі шворки, а ще ж лишень восьма ранку. Він стоїть на задніх лапах, піднявши свою кудлату коричневу голову над стіною й обгавкуючи світ на пляжі, що простягся під ним. Пабло горлає на двох мексиканців, які фарбують стіни. Вони не огризуються, адже не мають потрібних юридичних документів, щоб мати змогу показувати йому палець. Що гучніше дзвякотить пес, то гучніше горлає Пабло.

Сьогодні я відпущу собаку Пабло.

Я йду пішки до «Кафе Плайя», що поруч зі школою дайвінгу, і замовляю мою улюблену каву – кортадо. Певна річ, я хочу бачити, як офіціант спінює молоко водою, адже я цілих шість днів вчилася у «Кофі Хаусі» вдосконалювати своє вміння спінювати молоко. Чорне волосся в офіціанта змащене гелем так, що стирчить урізнобіч. Воно так різноманітно реагує на силу тяжіння, що я б могла цілу годину спостерігати за ним замість того, щоб звільнити собаку Пабло. Вони додають у кортадо молоко тривалого зберігання, яке тут використовують здебільшого в десертах. Це молоко зазвичай називають «комерційно надійним».

«Ми подолали довгий шлях від корови, під вим'ям якої стоїть цеберка з парним молоком. Ми так далеко від дому».

Ось так казала мені моя начальниця своїм, сказати б, засмученим голосом мого першого дня в «Кофі Хаусі». Я досі часто згадую ці слова. І те, як вона до них ставилася. Чи домівка там, де парне молоко?

Інструктори з дайвінгу котять свої пластмасові бензинові каністри та балони з киснем по піску. Їхній човен чекає на них на спеціально відмежованій ділянці моря. Чи колись випаде слухна нагода звільнити пса Пабло?

Підвівшись, дорогою у вбиральню я проминаю місцевого п'яницю, який їсть тарелю помаранчевих чипсів, запиваючи ранковим коньяком. Двері в сеньйорас нагадують обертові двері в барах, як у фільмах про ковбоїв, вони гримають та пофарбовані білим. Я бачила такі у вестернах, коли хазяїн бару підозріливо пильно вдивляється у відвідувача, який саме заходить у заклад. Поки я пісяла, хтось зайняв кабінку поруч. Між підлогою та ширмою між кабінками поруч є просвіт, тож я помітила, що то – чоловік. У нього чорні шкіряні черевики із золотими пряжками збоку. Він ніби на мене чекає. Стоїть дуже тихо, я чую, як він дихає, але стоїть непорушно. Чатує. Я раптом відчуваю, що за мною спостерігають. Може, він бачить, що в мене спідниця задрана аж до талії. Чого ж ще йому там стояти? Я чекаю кілька хвилин, щоб він зробив крок і пішов геть, але коли він не йде, я починаю панікувати. Стрімко опускаю спідницю, рвучко розкриваю салонні дверцята і йду шукати офіціанта.

Він працює біля кавоварки: одночасно робить хлібні тости й вичавлює сік з апельсинів.

– Даруйте, але в сеньйорас – чоловік.

Офіціант хапає рушничка, що висить на плечі, й витирає сталеву паличку без жодної плямки, з якої капає молоко. Повернувшись, знімає сухий багет з решітки й нарізає його в тарелю.

– Що?

У мене ноги затрусилися. Гадки не маю, чому так злякалася.

– У жіночій вбиральні – чоловік. Він підглядав за мною під дверима. Може, у нього є ніж.

Офіціант роздратовано захитав головою, він не хоче відходити від своєї кавоварки, де в рядок стоять склянки та чашки під сталевими насадками. Готувати багато порцій кави заразом важко, адже для кожної потрібний свій різновид чашки або склянки.

– Може, ви зайшли в чоловічу? Вони поряд.

– Ні. Він, гадаю, небезпечний.

Офіціант жваво прямує зі мною до дверей з написом «Сеньйорас» під недоладно пофарбованим червоним віялом, і ногою відчиняє двері.

Біля рукомийника стоїть жінка, миючи руки. Вона майже мого віку і вбрана у вузькі шорти з синього оксамиту. Біляве волосся сплетене в товсту косу. Офіціант питає іспанською, чи був у вбиральні чоловік. Кивнувши, мовляв, ні, вона продовжує мити руки, а офіціант штовхає черевиком дверцята другої кабінки.

– Єдиний чоловік тут – це ви, – каже жінка офіціантові.

У неї німецький акцент.

Я принижено опускаю очі додолу і, дивлячись униз, помічаю, що на жінці з білявою косою – чорні чоловічі черевики, які я помітила в сусідній кабінці. Чорні

шкіряні черевики із золотою пряжкою збоку. Не знаю, що й сказати. Я зашарілася й у грудях знову все затремтіло від паніки. Офіціант, здійнявши руки, карбованим кроком вийшов із вбиральні, залишивши жінок самих.

Ми стоїмо мовчки, і я почала мити руки, лише щоб було що робити, але не збагну, як закрутити кран. Вона затискає його долонею, і вода припиняє текти. Підвівши голову й глянувши в люстерко, помічаю, що вона кутиком своїх зелених очей дивиться на мене. Вона майже мого віку. У неї густі брови, майже чорні. І золотаве пряме волосся.

– Це чоловічі черевики для танців, – каже. – Я знайшла їх у вінтажній крамниці там, на пагорбі. Я там працюю.

Я, зануривши мокрі руки у волосся, скуйовджую його. Кучері починають закручуватися, а вона просто стоїть, спокійно й упевнено.

– Я влітку шию для крамниці. А вони віддали мені ці черевики. – Вона потягнула за кінчик своєї шовкової коси. – Я бачила тебе з мамою неподалік.

Чоловік на селищному майдані кричить у гучномовець з вантажівки. Певно, він у кепському гуморі, бо б'є рукою у клаксон.

– Так, моя мати лікується в місцевій клініці, – я говорю, наче невдаха. Чомусь мені важливо, щоб у неї склалося добре враження, але я не надто переконлива. У мене досі калатає серце й уся сорочка заляпана водою. Вона висока й струнка. Два срібні круглі браслети оперізують її засмагли зап'ястки.

– Ми з моїм хлопцем маємо тут будиночок. Приїздимо майже щоліта. У мене сьогодні в крамниці купа роботи з ремонту одягу. А потім ми поїдемо в Роданкілар вечеряти. Я люблю водити авто вночі, коли прохолодно.

У неї саме таке життя, про яке я мрію. Її руки досі пестять косу.

– Ти повезеш маму подивитися визначні пам'ятки?

Я розповідаю, що треба забрати авто, яке винайняла для нас клініка, але я не вмію водити, а в Роуз хворі ноги.

– А чому ти не водиш?

– Я завалила іспити чотири рази.

– Так не буває.

– І з теорії водіння теж.

Вона скривила губу й почала пильно роздивлятися мое волосся очима з довгими віями.

– Вмієш їздити верхи?

– Ні.

– Я їжджу з трьох років.

Безперечно, більше мені нічим було зарадити.

– Даруй, що переплутала, – мовила я.

Я вийшла з убиральні хутко, як могла, хоч і не бігла.

Куди мені йти? Нікуди. Цей страх, зображений на плакатах в іпотечній компанії моєї матері, ми всі мали. Вони мають рацію. Я вийшла з «Кафе Плайя», удаючи, що хочу придбати кавун.

Я не викидаю шкірку, складаючи її для курей, які досі, навдивовижу, несуть яйця у таку спеку. Це кури пані Баделло, чоловік якої загинув у громадянській війні, воюючи на боці фашистів генерала Франко. Кавуни продає не чоловік, а жінка.

Сидячи на водійському місці, вона сигналить у клаксон своєю засмаглою рукою. Я спантеличена. Перед моїми очима постав образ упрілого водія-чоловіка зі щетиною на обличчі, а ця жінка середніх років і має солом'яного капелюха. Синя сукня в неї вкрилася дорожнім пилом, і вона притискається великими грудьми до керма.

І раптом я згадала, що не допила каву.

Повернувшись до «Кафе Плайя», я нахильцем проковтнула своє кортадо, як місцевий алкоголік свій ранковий коньяк.

Ось і вона.

Жінка в чоловічих черевиках стала біля мого столика. Струнка й висока, як жінка-солдат. Дивиться на море. На човни. Дітей, що плавають у великих надувних колах. На туристів, які порозкладали парасолі та лежаки, порозстеляли рушники на піску. Човен зі школи дайвінгу вже навантажили приладдям і зараз він саме відпливає в океан. Коричнева вівчарка, яку я досі не відв'язала, рветься з ланцюга.

– Мене звати Інгрід Бауер.

Навіщо це вона стала так близько біля мене?

– Я – Софі, але грецькою мене звуть Софія.

– Як ся маеш, Зофі?

Те, як вона вимовляє мое ім'я, скидається на зовсім нове життя. Мені соромно за мої білі шльопанці, які влітку посіріли.

– У тебе губи потріскалися на сонці, – каже вона, – як тріскається мигдаль на деревах в Андалусії, коли досягає.

Пес Пабло завив.

Інгрід дивиться на терасу, що на даху школи дайвінгу.

– Це німецька вівчарка, робочий собака, його не можна тримати на прив'язі цілий день.

– Це пес Пабло. Його всі ненавидять.

– Я знаю.

– Я сьогодні звільню пса.

– О! Як ти збираєшся це робити?

– Гадки не маю.

Вона глянула в небо.

– Ти будеш дивитися йому в очі, відв'язуючи?

– Буду.

– А ось і не треба. Ніколи. Ти будеш непохитною, як дерево, підходячи до нього?

– Дерево ніколи не буває непохитним.

– Тоді як колода.

– Так, я буду стояти прямо, як колода.

– Як листочок.

– Листочок ніколи не буває непорушним.

Вона досі дивилася в небо.

– Є одна проблема, Зофі. З собакою Пабло погано поводитися. Він не знатиме, що робити зі своєю свободою. Собака бігатиме по містечку й кусатиме всіх дітей. Якщо відв'яжеш його, маєш відвести його в гори й там випустити на волю. Тоді він справді буде вільним.

– Але ж він здохне в горах без води.

Тепер вона поглянула на мене.

– Що гірше, сидіти на прив'язі цілий день без миски води чи бути вільним і померти від спраги?

Вона звела ліву брову, ніби питаючи: «Чи ти трохи істеричка? Ти змусила офіціанта відчиняти ногою двоє дверей, шукаючи чоловіка, якого там немає, ти не вмієш закручувати кран, не вмієш кермувати машиною, і ти прагнеш звільнити неодомашеного пса».

Вона спитала, чи хочу я пройти на пляж.

Я хочу.

Я скинула білі шльопанці, і ми перестрибнули три кроки, які відділяли бетонну терасу кав'ярні від пляжу. Було щось особливе в тому стрибку, бо ми не спустилися східцями, а одночасно побігли. Ми швидко бігли по піску, ніби гналися за кимось, знаючи, що він там, хоч і не могли його бачити. Невдовзі ми уповільнили крок і пішли вздовж берега. Інgrid, роззувшись, глянула на мене й кинула черевики в море.

Я почула, як кричу: «Ні, ні, ні!» Задерши спідницю, я побігла вихоплювати їх із хвиль. А коли нарешті вже тримала їх коло грудей, вийшла з води й віддала черевики їй. Взявши по черевіку в руку, вона почала гойдати ними, витрушуючи воду, потім розсміялася:

– Хай їм, цим черевикам. Я не хотіла лякати тебе, Зофі.

– Це не твоя провина. Я сама по собі налякана.

І чому я таке сказала? Що сама по собі налякана?

Ми йшли далі, обминаючи пісочні замки, які зводили діти разом з батьками, мудровані королівства з баштами та ровами. Дівчинка років семи зарилася по пояс у пісок, закопавши ноги, як є, а трое її сестер витесували їй з піску русалчин хвіст. Підстрибнувши, ми знов побігли, поки не дісталися кінця пляжу. Коли я впала на купу чорних водоростей біля каменів, Інgrid Бауер зробила те саме. Ми

лежали горілиць, пліч-о-пліч, спостерігаючи за синім повітряним змієм, що летів у синьому небі. Я чула, як вона дихає. Раптом змії зібгався й почав поволі спускатися. Я жадала, аби мое життя відпливло разом з хвилями, що накочувалися, щоб розпочати життя зовсім нове. Але я гадки не мала, що це означає чи як це здійснити. У кишені в шортах Інґрід задзеленчав телефон. Вона перевернулася долічерева, щоб дістати його, я теж перевернулася, ми присунулися одна до одної. Мої потріскані губи торкалися її повних та м'яких – ми цілувалися. Хвиля прибувала. Я заплющила очі, відчуваючи, як вода вкриває мені литки, а на гадку спала заставка з мого ноутбука, сузір'я на цифровому небі, рожеві вири, що втілювали космічний газ та пил. Телефон не вгамовувався, а ми продовжували цілуватися, вона тримала мене за ужалене медузою плече, стискаючи пурпурові пухирці. Було боляче, але я не зважала, потім вона спинилася, щоб відповісти на дзвінок.

– Я на пляжі, Метті. Чуеш море? Вона підставила телефон до хвиль, не відриваючи своїх мигдалеподібних очей від мене. Водночас її губи карбували: «Я спізнююсь, дуже спізнююсь», немов це я завинила, хай через що вона спізнювалася.

Я так зніяковіла, що підвелася й пішла геть.

Почувши, як вона кличе мене на ім'я, я не озирнулася. Дівчинка-русалка, якій сестри закопали ноги в пісок, тепер тішилася хвостом, оздобленим мушлями та дрібною галькою.

– Зофі, Зофі, Зофі.

Я йшла далі як у тумані. Я спричинила подію. Я вся тремтіла, усвідомлюючи, що саме так довго стримувала в собі, у моєму тілі, у моїй шкірі, слово «антропологія» від грецького *anthropos*, тобто «людський», та *logia*, що означає «вивчення». Якщо антропологія – це вивчення людства від його зародження мільйони років тому дотепер, я кепсько себе вивчаю. Я досліджувала культуру аборигенів, ієрогліфи майя й корпоративну культуру японського автовиробника, я написала есеї про безліч інших суспільств, але я геть не розумію власної логіки. Раптом це стало найкращим, що відбувалося в моєму житті. Мене переповнювало відчуття того, як вона стискає мое вжалене медузою плече.

Вона п'є персиковий чай, бо їй дуже спекотно, адже її синьо-чорна картата сорочка годиться в Андалусії для зими, а не для літа. Гадаю, їй здається, що вона у своїй робочій сорочці схожа на ковбоя, завжди самотня, не маючи нікого, хто б, глянувши на гори на обрії, сказав: «Боже мій, які зорі».

Стукіт у двері

Сьогодні хтось стукотить у шибки в нашому помешканні на набережній. Я перевірила двічі, але нікого не було. Може, це чайки чи вітер, що здуває пісок з пляжу. Дивлячись у люстерко, я не впізнаю себе.

Я засмагла, мое волосся стало довшим та неслухнянішим, зуби на тлі темної шкіри видаються світлішими, а очі – більшими, яснішими. Такі очі краще плачуть, адже зараз мама кричить на мене, вигукуючи:

– Ти не зав'язала мені шнурки як слід!

Щоразу, коли я підбігаю, стаю навколішки над її ногами, щоб зашнурувати шнурки знову, вони розв'язуються, аж поки я нарешті не сідаю на підлогу, кладу її ступню на коліна й розплітаю старі вузлики, щоб зав'язати нові. Я довго вовтузилася, розплітаючи, розплутуючи та починаючи зав'язувати знову. Спитала, навіщо їй узагалі взуватися. А надто у шнуровані черевики. Вже вечір, і вона не збиралася виходити надвір.

– Я краще міркую в черевиках зі шнурками, – відповіла вона.

Відхилившись на спинку крісла, вона втупилася в побілену стіну, а я тим часом клопочуся з її взуттям. Якби вона дозволила мені розвернути крісло, то мала б змогу милуватися зорями в нічному небі. Цей незначний порух змінив би їй краєвид, але їй байдуже. Зорі немов кривдять її. Кожна для неї ніби образа. Вона каже, що в неї перед очима вже є власний краєвид.

Вона бачить йоркширські пагорби. Вона крокує стежкою, навколо буйна пружна трава, дощик м'яко накрапає їй на волосся, дощик дрібнесенький, а в наплічнику вона несе булочку з сиром. Я б охоче погуляла разом з нею йоркширськими

пагорбами, радо б мастила булочки маслом і читала мапу. Коли я кажу їй про це, мати ледве всміхається, але вона вже ніби зреклася своїх ніг, віддавши їх комусь іншому. Сьогодні я стривожена. Досі чую, як хтось стукає в шибки. Може, це миша ховається у стіні.

– Ти завжди так далеко, Софіє.

Може, це батько. Прийшов, щоб доглядати маму й дати мені перепочити. А може, біженець із Північної Африки, що пристав до берега. Я дозволю йому переночувати. Справді. Гадаю, я б дозволила.

– У холодильнику є вода, Софіє?

Я розмірковую про вивіски на дверях у громадських туалетах, які показують нам, ким ми є.

Чоловіки Жінки

Gentlemen Ladies[2 - Чоловіки Жінки (англ.).]

Hommes Femmes[3 - Чоловіки Жінки (фр.).]

Herren Damen[4 - Чоловіки Жінки (нім.).]

Signori Signore[5 - Чоловіки Жінки (італ.).]

Caballeros Sen?oras[6 - Чоловіки Жінки (ісп.).]

Чи всі ми нишком заглядаємо на чужі вивіски?

– Принеси води, Софіє.

Я згадую, як Інгрід простягнула телефон до хвиль.

Я на пляжі, Метті. Чуєш море?

Розмовляючи зі своїм хлопцем, вона поставила ногу з внутрішнього боку мого правого стегна, просто над моїм коліном.

Вона жбурнула чоловічі черевики у водорості, де вони гойдалися, як маленькі човники, коли накочувалася хвиля.

Мінерально-солоні пахощі темних водоростей, що дрейфували, були манливі й сильні.

Я на пляжі, Метті. Чуєш море?

Море, сповнене медузами.

Море, яким просякли її сині оксамитові шорти.

Я продовжую розв'язувати вузлики на материних шнурках, зав'язуючи нові. Безсумнівно, хтось стукотить у шибки. Цього разу це вже не легке лопотіння, а радше гучний стукіт. Прибравши мамину ногу з колін, іду до дверей.

– Ти на когось чекаєш, Софіє?

Ні. Так. Мабуть, я чекаю на гостя.

Інґрід Бауер взута у срібні римські сандалі, шнурівка вкриває литки. Вона роздратована.

– Зофі, я вже цілу вічність стукаю.

– Я не бачила тебе.

– Але ж я тут стояла.

Вона розповідає, що обговорювала мою ситуацію з Метью.

– Яку ще ситуацію?

– Про те, що треба перевезти. Це ж пустеля, Зофі! Він запропонував забрати машину в клініці Гомеса для вас.

– Машина б не завадила.

– Погляньмо на вжалене місце.

Закотивши рукави, я показала пурпурові пухирці, які вже почали надиматися.

Вона провела пальцем по укусові.

– Ти пахнеш океаном, – прошепотіла вона. – Як морська зірка.

Зараз її палець уже був на згині моєї пахви.

– Ці маленькі потвори таки вполювали тебе.

Вона попросила в мене номер мобільного, який я записала їй на долоні.

– Наступного разу, Зофі, відчини двері, коли я стукатиму.

Я сказала їй, що ніколи не зачиняю двері.

У нашому пляжному будиночку темно. Стіни товсті, щоб утримувати прохолоду влітку. Ми часто не вимикаємо світла ні вдень, ні вночі. Невдовзі по тому, як Інгрід пішла, раптом усе світло згасло. Мені довелося ставати на стільчик, щоб дотягнутися до розподільного щитка на стіні біля лазнички й клацнути вимикачем. Світло знов увімкнулося, тож я злізла зі стільця, щоб зробити Роуз чаю в заварнику. Вона привезла з собою в Іспанію п'ять коробок йоркширського пакетованого чаю. У кінці нашої вулиці в Хакні є крамничка, де продають цей чай, тож вона ходила туди пішки, щоб заpastися ним. А потім повернулася пішки додому. Це таємниця кульгавих ніг моєї матері. Часом вони ступають у світ, як химерні здорові ноги.

– Принеси мені ложку, Софіє.

Я несу їй ложку.

Я не можу так жити. Я будь-що маю знайти товариство в цій мандрівці.

Час розсипався на друзки, тріскаючись, як мої губи. Потім я занотуюю задуми для польових досліджень. Я не знаю, пишу в минулому чи в теперішньому, чи в тому й іншому водночас.

І я досі не звільнила пса Пабло.

Коли грекиня підпалює вуглики цитронели, щоб відігнати комарів, я бачу вигини її живота і грудей. У неї соски темніші, ніж губи. Хай перестане спати оголеною, якщо не хоче, щоб у напарфумованому мороці кімнати її зжерли комарі.

Приносячи море до Роуз

Я заприсяглася не прохопитися ані словом під час обіду, на який Гомес запросив матір. Він заборонив мені говорити, попросивши довіряти його думці. Насправді, сказав він, лікарняний персонал забиратиме Роуз щодня з оселі на пляжі, а я можу робити все, що заманеться. По вівторках він викликатиме мене в клініку, адже я в матері найближча родичка. А решта на мій розсуд. Він хотів пізнати Роуз краще, адже її недуга його справді зацікавила. Утім, його зацікавило не те, чому вона не може ходити. Його радше цікавило, чому вона спроможна ходити періодично. На його думку, ураження цілком могло бути фізичним, але не можна бути рабом медичної теорії. Яка моя думка?

Я вбачала в Гомесові свого асистента в дослідженні. Я розслідую цю справу все життя, а він лише починає. Немає чіткої межі між перемогою та поразкою, коли йдеться про материні симптоми. Щойно він поставить діагноз, вона зростить у собі новий симптом, який геть його спантеличить. А він ніби й знає про це. Учора він попросив її перелічити останні ліки, які вона приймала, мертвій мусі, мабуть,

тому, що муху легше впіймати. Він запропонував їй поринути в цю дивну діяльність, прислухаючись до монотонного дзижчання мухи, коли та помирає. «Можливо, – казав він, – ви почуєте, що дзижчання, яке часом так дратує людські вуха, нагадує тембром і бриньканням російську народну музику».

Уперше в житті я бачила, як вона розсміялася голосно, широко роззявивши рота. Водночас він записав її на безліч сканувань, а лікарняний персонал наглядає за срібним компресом на її правій нозі.

У ресторації на місцевому майдані замовили столик на трьох, бо він вирішив, що вона зможе дійти туди сама з квартири відносно легко. Але шлях випав нелегкий. Мати спотикалася через фісташкові шкаралупи, які не змели з майдану напередодні увечері. Я годину зав'язувала їй шнурки, але зрештою Роуз збив з ніг горіх завбільшки з велику горошину.

Гомес уже чекав нас за столом. Він сів напроти Роуз, а я поруч з ним, за його настановами. Він тепер був одягнений не в офіційний смугастий костюм, а в елегантний лляний, кремового кольору, не зовсім неофіційний, але значно менш діловий, ніж той, у який він вбрався, рекомендуючи себе як відомого консультанта.

У нагрудній кишені піджака по-старомодному стирчала жовта шовкова хустинка, яка більше скидалася на округлий бубон, аніж була складена кутником, як годиться. Гомес був ошатний, люб'язний та галантний. Він та мати зазирали в меню, а я просто показала пальцем на салат, як німий, якого вивели на денну прогулянку. Роуз неспішно обрала суп з білих бобів, а Гомес ефектно замовив делікатес – восьминога на грилі.

Роуз враз повідомила йому, що в неї алергія на рибу, через яку набрякають губи. Коли він ніби й не збагнув, вона, нахилившись, штовхнула мене у плече: «Розкажи йому про мою халепу з рибою».

Я змовчала, як наказав Гомес.

Вона звернула увагу на нього.

– Я не можу бути поруч з будь-якою рибою. Пара з вашого восьминога дістанеться до мене, і я вкриюся кропивницею.

Гомес, ледве кивнувши, потягнувся до її руки. Це її ошелешило, але, гадаю, він перевіряв її пульс, бо я помітила, що чоловік тримав руку в неї на зап'ястку.

– Пані Папастергіадіс, ви приймаєте добавки з риб'ячим жиром та глюкозамін. Я перевіряв усе в лабораторії. Ваш різновид глюкозаміну вироблено з верхнього шару панцира молюсків. А ще одна добавка, яку ви приймаєте, зроблена з акул'ячого хряща.

– Але в мене алергія на інший вид риби.

– Акула – це не молюск. – Його золоті передні зуби виблиснули на сонці. Столик, який він замовив, був не в тіні, тож біле пасмо на його голові змокло від поту і пахло імбиром.

Коли Роуз потяглася за винною картою, він, рішуче забравши її в неї з рук, поклав карту на край столу.

– Ні, пані Папастергіадіс. Я не працюватиму з пацієнтом напідпитку. Якби ви сиділи в моїй консультаційній, я б не частував вас вином. Я лише змінив місце нашої зустрічі. Це консультація, але я не бачу причин, чому б їй не відбуватися просто неба.

Махнувши рукою, він попросив офіціанта принести пляшку особливої мінеральної води, що, як він розповідав Роуз, розлили в Мілані, потім експортували в Сінгапур, а потім привезли в Іспанію.

– Ох, Сінгапур! – Він лягнув у долоні, мабуть, показуючи, що хоче привернути більше уваги. – Я дуже хвилювався на конференції в Сінгапурі минулого місяця. Мені порадили, щоб заспокоїтись, погодувати коропа в готельному фонтані під час сніданку й споглядати Південнокитайське море по обіді. Які чудові слова... «Південнокитайське море»!

Роуз здригнулася, ніби думка про те, що у світі є щось прекрасне, була для неї особистою образою.

Гомес відхилився на спинку стільця.

– У критому готельному басейні британські туристи жлуктять пиво. Вони, стоячи по пояс у воді, пили пиво, але й разу не глянули надвір на Південнокитайське море.

– Пити пиво в басейні здається мені гарною думкою, – мовила різко Роуз, ніби нагадуючи йому, що вона не любить пити воду за обідом.

Його золоті зуби ніби вогнем палали.

– Ви досі сидите на сонці, пані Папастергіадіс. Вітамін D корисний для ваших кісток. Треба пити воду. А тепер у мене до вас серйозне запитання: скажіть, чому ви, англійці, кажете «вайфай», а ми, іспанці, кажемо «віфі»?

Роуз відсьорбнула води так, ніби її попросили випити власної сечі.

– Вочевидь, через по-різному наголошені голосні, пане Гомес.

Посеред майдану надував пластикового човна хлопчик років дванадцяти. Ірокез у нього був пофарбований зеленим й однією ногою він натискав на насос, жадібно ковтаючи морозиво. Час від часу його п'ятирічна сестричка підбігала до зібганого поліетиленового круга, щоб подивитися, як просувається його перетворення на щось таке, на чому можна плавати в морі.

Офіціант приніс салат та суп з білих бобів, несучи кожний таріль у зігнутій в лікті руці. Він театралью нахилився до Гомеса, щоб поставити перед ним великий таріль з пурпуровими щупальцями *pulpo alla griglia* на плетену паперову підставку під посуд.

– О, так, грасіас, – мовив Гомес іспанською з американським акцентом. – Ніяк не наїмся цих створінь!

Йому на підставку поставили великий таріль *pulpo* з пурпуровими щупальцями.

– Маринад – це королівська смакота... Перець чилі, лимонний сік, паприка! Я щиро дякую прадавнім мешканцям морської глибочини. Дякую, *polpo*, за твою тьмуцність, загадковість та надзвичайні захисні механізми.

У Роуз на правій щоці вискочили два червоних пухирці.

– Чи знали ви, пані Папастергіадіс, що восьминіг здатний змінювати забарвлення своєї шкіри, щоб замаскуватися? Для мене, як американця, ро́ро досі видається загадковим, трішки *monstruo*. Але для іспанської частини мого ества це страховисько дуже знайоме.

Схопивши ножа, він відітнув укритий пухирцями синюшний щупалець. Але не з'їв, а натомість кинув на підлогу, що стало вульгарним запрошенням для місцевих котів приєднатися до бенкету. Вони оточили під столом його ноги, позбігавшись звідусіль, аби вибороти одне в одного шматок морського монстра. Відітнувши жорстку, як гума, плоть польпо, він з насолодою вкинув шматочок у рот. Згодом йому нічого не завадило кинути до котячих лап іще три щупальці.

Моя мати припишкла, сидячи навдивовижу непорушно. Не так непорушно, як дерево, листок або колода. Непорушно, як труп.

– Ми говорили про вайфай, – продовжив Гомес. – Я скажу, яка в мене розгадка до цієї загадки. Я кажу «віфі», щоб римувалося з «Френсіс з Ассізі».

Худа трійця котів уже повсідалася на його черевики.

Мабуть, Роуз усе-таки дихала, бо накинулася на нього. Білки в неї порожевіли й набрякли.

– Де ви навчалися медицини?

– В університеті Джона Гопкінса, пані Папастергіадіс. У Балтиморі.

– Гадаю, він жартує, – голосно шепнула вона до мене.

Я проколола виделкою помідор, але нічого не відповіла. Проте мене бентежило її ліве око, що заплющувалося.

Гомес спитав, чи їй до вподоби суп з білих бобів.

– До вподоби – надто сильно сказано. Він рідкий, але прісний.

– Як це «до вподоби» надто сильно сказано?

– Це слово не годиться, щоб описати, якої я думки про цей суп.

– Сподіваюся, незабаром до вас знов повернеться охота до втіх, – мовив він.

Роуз спинила свої рожеві очі на моїх. Я відвела погляд, наче зрадниця.

– Пані Папастергіадіс, – мовив Гомес, – чи є у вас вороги, про яких ви хочете зі мною поговорити?

Відхилившись на спинку стільця, вона зітхнула.

Що таке зітхання? Це ще один предмет для вивчення в польових умовах. Чи це просто тривалий, глибокий, гучний видих повітря? Роуз зітхала напружено, але нескорено. Розчаровано, але зовсім не сумно. Зітхання перезапускає дихальну систему, тож, цілком можливо, мати затамувала подих, а отже, вона нервується сильніше, ніж видається. Зітхання – це емоційна реакція, коли перед тобою поставлено важке завдання.

Я знаю, що вона розмірковувала про своїх ворогів, бо вона написала лист. Чи я є в цій переліку?

На мій подив, голос у неї залунав спокійно, а тон був майже привітний.

– Певна річ, найпершими моїми суперниками були мої батьки. Вони не любили іноземців, тому я, звісно, одружилася з греком.

Коли Гомес усміхнувся, губи в нього були сині від чорнила з восьминого.

Він жестом показав матері вести далі.

– Вони обое випустили останній подих, тримаючи за добрі руки чорношкірих медсестер, які за ними доглядали. Але мені видається, що зараз в'їдатись у них було б жорстоко. Хоча я все одно буду. У моїх батьків на тому світі. Нагадайте мені записати для вас імена лікарняного персоналу, хто сидів з вами у ваш

смертний день.

Гомес поклав ніж та виделку на край тарелі.

– Ви розповідаєте про вашу британську систему охорони здоров'я. Але я бачу, що ви обрали приватний заклад лікування?

– Слушно, і мені через це трохи соромно. Але Софія знайшла вашу клініку й спонукала мене спробувати. Ми перебували у безвиході. Хіба ні, Фіе?

Я дивилася на човен, який надимали посеред майдану. Синій з жовтою поздовжньою смугою.

– Отже, ви одружилися з греком?

– Так, одинадцять років ми чекали на дитину. А коли нарешті зачали й нашої донечці сповнилося п'ять, Крістоса покликав Божий голос, щоб він знайшов собі молодшу жінку в Афінах.

– Я сповідую католицьку віру.

Гомес вкинув ще шматочок неземного восьминого до рота.

– До речі, пані Папастергіадіс, Go`mez вимовляється як Go`meth [7 - Ідеться про вимову іспанського z як англійського буквосполучення th (міжзубний [?])].

– Я поважаю вашу віру, пане Go`meth. Коли потрапите до раю, хай брама з перлів буде прикрашена восьминогом, що сохне для святкового обіду на вашу честь.

Мабуть, він був готовий до всього, що б вона на нього не вихлюпнула, він уже не говорив докірливо, як під час їхньої першої зустрічі. Очі в неї вже не були рожевими, а пухирці на щоці зійшли.

Кінець ознакомительного фрагмента.

notes

Примітки

1

Вода з газом, вода без газу (ісп.).

2

Чоловіки Жінки (англ.).

3

Чоловіки Жінки (фр.).

4

Чоловіки Жінки (нім.).

5

Чоловіки Жінки (італ.).

6

Чоловіки Жінки (ісп.).

7

Ідеться про вимову іспанського z як англійського буквосполучення th (міжзубний [?]).

Купить: https://tellnovel.com/ru/lev-_debora/garyache-moloko

Текст предоставлен ООО «ИТ»

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию: [Купить](#)